

Les creences dels docents sobre l'ensenyament de les formes i els usos del passat

Llorenç Comajoan-Colomé i Montserrat Fernández
llorenc.comajoan@uvic.cat

UVIC
UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

GRELL
Grup de Recerca en
Educació, Llenguatge i Literatura

CUSC-UB

Centre Universitari de
Sociolingüística i Comunicació

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Agraïments

- Carme Bové (CPNL)
- Rosa Campañà (Serveis lingüístics UAB)
- Ignasi Massaguer (Institut Ramon Llull)
- Conxa Planas (Serveis Lingüístics UB)
- Gemma Verdés (EOI-Drassanes)
- Docents del CPNL, IRL, EOI i altres centres

Estudi: Preguntes de recerca

1. En quin ordre ensenyen els docents les formes-usos del passat?
 - Quina percepció de dificultat tenen els docents sobre les formes i els usos?
2. Quines són les bases conceptuals dels docents quan ensenyen el temps-aspecte en català L2?
3. Com justifiquen els docents la manera com ensenyen el temps-aspecte en català L2?
 - Fins a quin punt les seves justificacions són congruents amb els resultats de la recerca?
4. Els docents pensen que la recerca és rellevant? Per què o per què no?

Estudi: recollida de dades

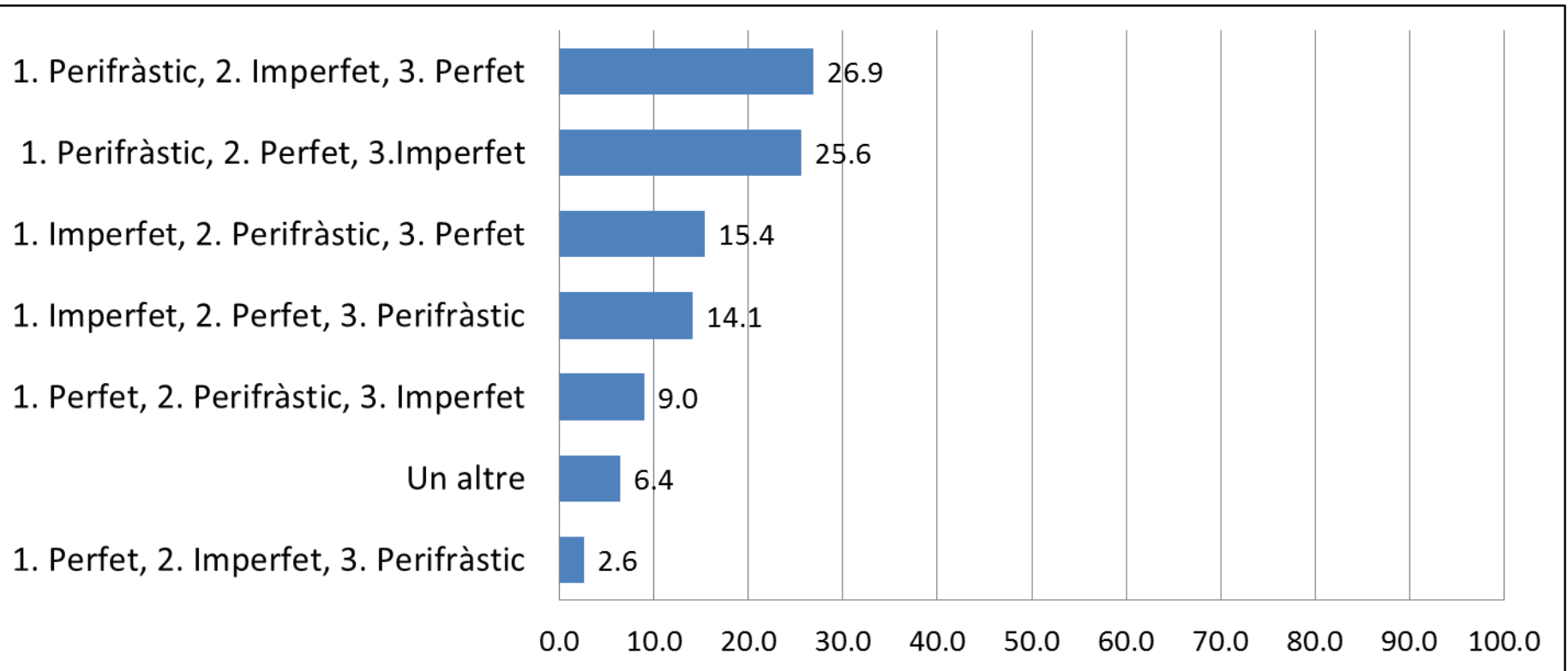
- Qüestionari en línia sobre l'ensenyament del temps-aspecte en català L2:
- Abril-juny 2016
- Contingut
 1. Informació biogràfica
 2. Ordre d'ensenyament dels temps verbals en català (passat perifràstic, imperfecte i perfecte)
 3. Justificació de l'ordre
 4. Bases conceptuals per a l'ensenyament de temps-aspecte
 5. Preguntes obertes: dificultats a l'hora d'ensenyar les formes i usos i influència de la recerca

Estudi: participants

- 76 docents de català L2 (83% dones, 17% homes, edat mitjana: 43)
 - 51%: Català com a segona llengua (a Catalunya) (*Consorti per a la Normalització Lingüística*)
 - 27%: Català com a llengua estrangera (universitats de l'exterior)
 - [15%, centres de llengües universitaris, 8% escola oficial d'idiomes]
 - Experiència: 14.6 anys (mitjana)
 - Formació:
 - 24% (grau relacionat amb l'ensenyament de llengües)
 - 16% (cursos de postgrau)
 - 17% (grau de mestre + cursos)
 - 10.5% (màster)
 - 24,5% (combinacions de graus o cursos)

Ordre

En quin ordre ensenyes les formes i els usos dels següents temps verbals quan els presentes per primera vegada? (*he menjat, vaig menjar, menjava*)

Estudi: percepció de dificultat

- En general, quines formes del passat en català L2 creus que són més difícils d'aprendre? A) perfet, B) perifràstic, C) Imperfet, D) Altres
 - **Perfet (38%)** ➔ **perifràstic (30%),** ➔ **imperfet (25%)**
- En general, quins usos del passat en català L2 creus que són més difícils d'aprendre?
 - **Perifràstic (31%), perfet (30%)** ➔ **imperfet (22%)**

Bases conceptuals per a l'ensenyament del temps-aspecte

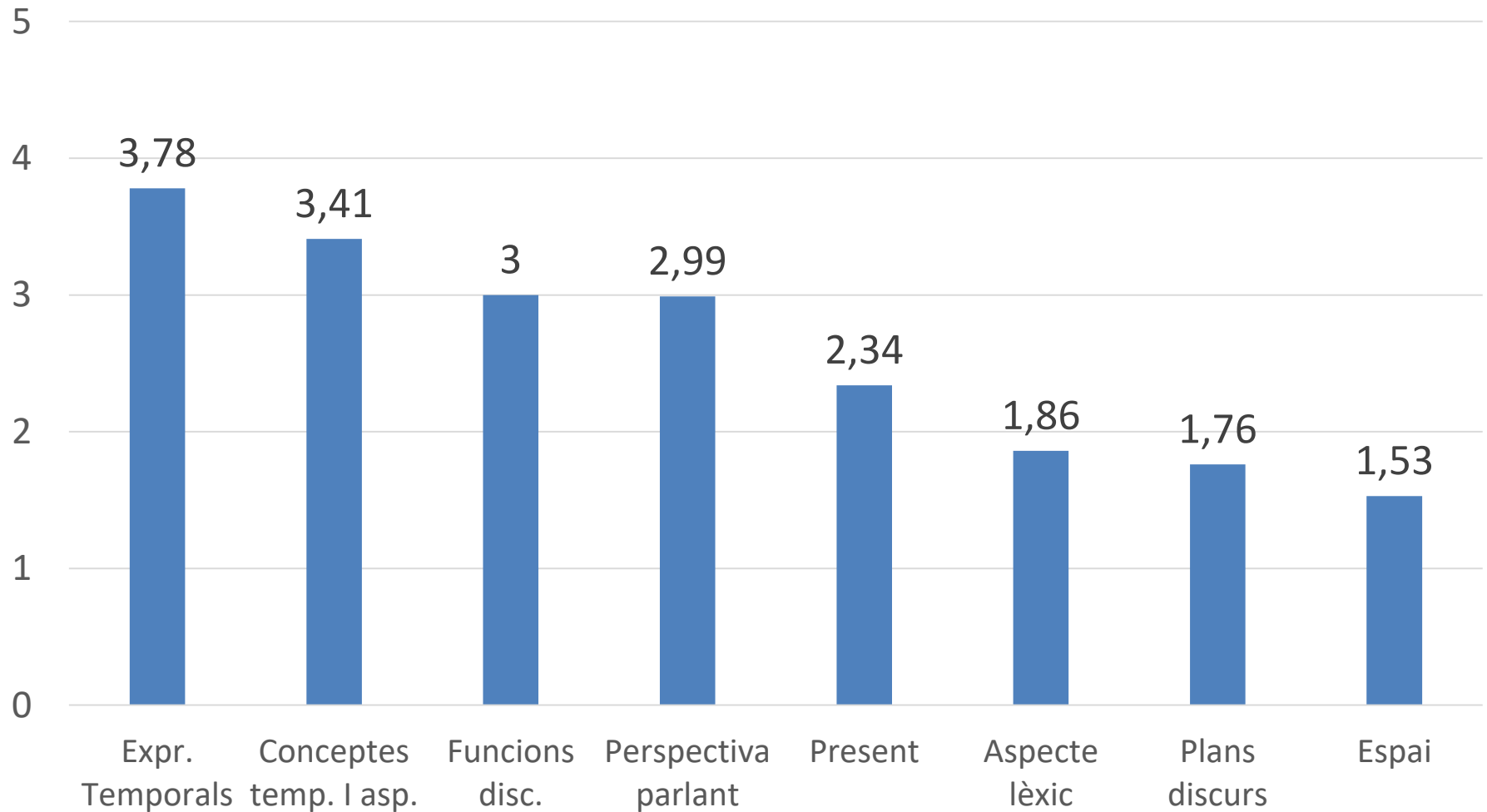
Marca amb quina freqüència estableixes les relacions que hi ha a continuació quan ensenyes les formes i els usos del passat als nivells inicial i intermedi.

Quan ensenyo les formes i els usos del passat en català L2 als nivells inicial i intermedi, estableixo relacions amb...

1 = Sempre, 2 = Sovint, 3 = A vegades, 4 = Poques vegades, 5 = Mai

1. la **perspectiva que té el parlant** sobre una acció concreta (si el parlant percep l'acció com més lluny o més a la vora)
2. **conceptes temporals** (duració, acció acabada, etc.).
3. **funcions discursives** (fer descripcions, parlar d'accions, expressar freqüència, etc.)
4. aspectes **discursius de primer i segon pla** en les narracions
5. les **característiques dels predicats verbals** (si són més o menys puntuals)
6. **expressions temporals** (quan era petit, sempre, ahir, avui, aquest any, etc.)
7. el temps de **present** (per exemple, l'imperfet amb el present)
8. **l'espai** (per exemple, l'imperfet ens mostra l'acció des de dins)

Bases conceptuais per a l'ensenyament del temps-aspecte

- 5 = Sempre, 4 = Sovint, 3 = A vegades, 2 = Poques vegades, 1 = Mai

Bases conceptuais per a l'ensenyament del temps-aspecte

Ús freqüent (a vegades, sovint)	Ús poc freqüent (poques vegades, mai)
<ul style="list-style-type: none">● Expressions temporals● Conceptes temporals● Funció discursiva● Perspectiva del parlant	<ul style="list-style-type: none">● Present● Aspecte● Plans del discurs● Espai

Bases conceptuals per a l'ensenyament del temps-aspecte

	Congl. 1 (14%, n=10)	Congl. 2 (27%, n=19)	Congl. 3 (31%, n=22)	Congl. 4 (28%, n=20)
Expressions temporals	100	88	94	100
Perspectiva del parlant	60	62	95	80
Conceptes temporals (i aspectuals)	60	89	95	90
Funcions discursives	10	78	99	80
Plans del discurs	0	20	71	10
Aspecte lèxic	0	5	76	35
Present	0	67	76	10
Espai	0	30	68	5
	Temporal	Temporal i discurs (amb present)	Eclèctic	Temporal i discurs (sense present)

Justificació

Com justifiques l'ordre que segueixes per ensenyar les formes i usos del passat (pregunta anterior)?

1. Perquè és la manera com es presenta al **llibre de text o materials** que faig servir.
2. Perquè hi ha una **progressió de més fàcil a més difícil de les FORMES.**
3. Perquè hi ha una **progressió de més fàcil a més difícil dels USOS.**
4. Perquè la meva **experiència** m'ho ha demostrat.
5. Perquè m'ho van ensenyar així en la meva **formació** didàctica.
6. Perquè he **llegit articles i llibres** sobre el tema i ho he incorporat a la meva manera d'ensenyar.
7. Perquè hi ha una **progressió de més difícil a més fàcil en les FORMES.**
8. Perquè hi ha una **progressió de més difícil a més fàcil en els USOS.**
9. **Altres:** _____

%	Justificació
15%	Llibres de text
11%	Progressió de més fàcil a difícil en usos Progressió de més fàcil a difícil en formes
8%	Progressió de més fàcil a difícil en formes
8%	Experiència
8%	Llibres de text + Progressió de més fàcil a difícil en usos i en formes
8%	Experiència + Progressió de més fàcil a difícil en usos i en formes
8%	Progressió de més fàcil a difícil en usos
5.5%	Experiència + Progressió de més fàcil a difícil en usos

- Més freqüent: Llibres de text i progressió de més fàcil a difícil en usos i en formes
- Només 2 participants van mencionar la influència de la formació
- Només 2 participants van mencionar la influència de la lectura d'articles o llibres sobre el tema

Rellevància de la recerca

- Des del teu punt de vista, la recerca en ensenyament-aprenentatge de llengües (didàctica de la llengua, pedagogia, adquisició de llengües, etc.) t'ha influït en la teva manera d'ensenyar les formes i els usos del passat? Com t'ha influït? Si no t'ha influït, escriu "NO".

62 participants: No (55%), Sí (45%)

- “No, per a aquesta part de l'ensenyament, la recerca en ensenyament-aprenentatge de llengües no m'ha ajudat gaire.”
- “La veritat és que poc, potser perquè no he trobat/buscat gaires estudis que m'aportaren informació rellevant per a les meues classes.”
- “No, perquè en els nombrosos cursos de didàctica que he fet, mai no han tocat aquest tema.”

No!

Rellevància de la recerca

Sí (45%)

1. Enfocament comunicatiu:
 - “Sí. A fer un ensenyament més comunicatiu i sobre tot a fer-ho des dels interessos dels alumnes. Al menys intentar-ho!”
 - “Sí que m'ha influït. Si el que volem és donar una eina per comunicar-se bé, m'he programat el curs d'acord amb les necessitats de l'aprenent.”
2. Exemples específics de recerca: lingüística cognitiva i semàntica
3. Influència dels llibres de text d'espanyol L2 (produïts a Espanya) i de l'anglès L2
4. Sí, però l'experiència (com a docent o aprenent de llengües) i els aprenents són més importants
5. Escepticisme sobre el paper de la recerca
 - “No crec que hi hagi hagut gaires troballes en l'ensenyament de l'ús i formes dels temps del passat tot i la recerca de la didàctica de la llengua.”

Discussió i conclusió

1. Bases conceptuais i justificacions: focus en el nivell de frase, influència clara dels llibres de text i de la dificultat de les formes i usos
2. Tipologia poc clara dels docents
3. Poca influència de la recerca: Rellevància?
4. Reptes per a la formació / educació / mediació dels docents:
 - Conèixer millor qui són els docents (cognició dels docents, paper dels llibres de text, formació rebuda, etc.)
 - Consciència de la recerca → possibilitat de decidir-ne la rellevància
 - Explorar la didàctica a través de l'ASL

Les creences dels docents sobre l'ensenyament de les formes i els usos del passat

llorenc.comajoan@uvic.cat

UVIC
UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

GRELL
Grup de Recerca en
Educació, Llenguatge i Literatura

CUSC-UB
Centre Universitari de
Sociolingüística i Comunicació

UNIVERSITAT DE
BARCELONA